

at tale om, at alt, hvad Staten driver, er meget dyrere, end hvad der drives af andre — det have vi jo mange Eksempler paa. Desuden vil det jo ogsaa volde en temmelig stor Udgift straks. Der behøves, jaaledes som den ærede Minister har oplyst i Anmærkningerne til Lovforslaget, der blev foreslået i Landstinget i Fjor, straks 242,000 Kr., men det var kun den mindste Del. Det kan man slippe med straks, men Lokalerne i Bangertsgade kunne ikke benyttes mere, der maa bygges nyt. Staten bygger vel godt og smukt, men sandelig dyrt, det synes jeg, vi have temmelig tilstrækkelige Tegn paa; der maa gøres Udvidelser af „Karens Minde“ og „Villemosegaard“, alle Udgifter, der ingen Modsigelse mødte i Landstinget, de beløbe sig til 700,000 Kr., det er en temmelig betydelig Sum, der her straks skulde udredes foruden den aarlige Udgift, som selvfølgelig bliver større, naar Anstalten skal drives af Staten. Vi se jo, at Betalingen for Eleverne baade i Blinde- og Døvstummeinstituttet er ikke saa lidt højere, end hvad der hidtil er betalt ved de Kellerske Anstalter, desuden maa vi jo regne Renten af, hvad Bygningerne have kostet i sin Tid, og ser man hen til, hvorledes man bærer sig ad andre Steder, saa have vi Fingerpeg paa, hvad Vej man skal gaa. I Norge er der 3 Anstalter, der ere private Anstalter; i Sverige har man mange Anstalter, der er i alt 27, som man har spredt om i de forskellige Provinser af Landet. I disse 27 Anstalter er der Plads til 4—500; de ere anlagte privat, og Staten fører Tilsyn med dem; de ere smaa Anstalter, den største Anstalt ligger ved Lund, der er ikke Plads til mere end 50 Elever. I Dussland har man 40 Anstalter med 6,000 Pladser; de ere ogsaa private og ere oprettede og drives hovedsagelig af Andremissionen; ligeledes ere alle de, der findes i England, private — og det er mange, de have Plads til 7,000 — og oprettede og drevne ved privat Godgørenhed. Det er kun meget ringe Statsunderstøttelse, de faa i Norge og Sverige. I det fri Amerika derimod ere saa at sige næsten alle Anstalter Statsanstalter. Saa kommer jeg til det sidste Land, nemlig Svejts, og det er det mærkelige, at her, hvor Bevægelsen begynder, og hvor den havde en saa varmsjælende og veltalende Talsmand som Doktor Guggenbühl, er man langt tilbage nu; man har begyndt at tage fat paa ny, men er endnu kun naaet til 180 Pladser. Det ser sørgeligt ud, naar man ved, at der i Svejts findes 30,000 aandsbøge. Det forekommer altsaa mig, at, naar man tager alle Hensyn, maa det retteste være, at de

Kellerske Anstalter, som Forslaget foreslaar, gaa over til at blive en selvejende Institution.

Saa er der enkelte Bestemmelser, jeg kun skal sige et Par Ord om. Det hedder i § 1, at de Kellerske Aandsbøgeanstalter overgaa til en Institution, der ejer sig selv, med en Værdiansættelse, der fastsættes af to Vurderingsmænd, af hvilke Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet vælger den ene, den nuværende Gjerinde, Professor Joh. Kellers Enke, den anden. Det forekommer mig ikke at være den rigtige Ordning, jeg vilde hellere have en anden Maade, jeg vilde foreslaa, at der vælges en virkelig Vurderingskommission til at tage Bestemmelse derom. Det staar ogsaa for mig som noget tvivlsomt, om det vil være rigtigt at gaa ind paa den Ordning, der er foreslaaet i § 2, hvorefter det Beløb, hvormed Værdien af Anstalten overstiger Gælden, skal forrentes i hendes Levetid med 2,000 Kr. aarlig og efter hendes Død overgaa — dog ikke med over 50,000 Kr. — til hendes Arvinger; medens Resten tilfalder Institutionen. Det synes mig, at det vil være rigtigt, at den hele Sum, hvormed Værdien overstiger Gælden, enten den er stor eller lille, gif over til hendes Arvinger. Hvorfor skulde Staten, hvis Summen skulde blive større end 50,000 Kr., have denne Sum? Det forekommer mig, at det vilde være det retfærdigste, at hun faar Renten af hele det overskydende Beløb i hendes Levetid, og naar Renten ikke op til de nævnte 2,000 Kr., da at bevilge hende en passende aarlig Sum ved særlig Lov. Saa er der endelig Bestemmelsen i § 6; der mener jeg, at en anden Affattelse bør tages under alvorlig Overvejelse. Det tiltaler mig ikke, at Tilsynsraadet for de Kellerske Anstalter skal vælges af Kultusministeriet, og at det saa bagefter skal supplere sig selv, der maa kunne findes en anden og mere betryggende Maade. Hvorfor skal Kultusministeriet vælge de Medlemmer? Det var maaste lige saa rigtigt, at Rigsdagen valgte nogle og Regeringen visse andre, dette er et Spørgsmaal, som jeg vil henstille til det Udvalg, som faar med Sagen at gøre, nærmere at tage under Overvejelse. Her skal jeg slutte, idet jeg anbefaler Lovforslaget til Fremme; jeg tror, at vi skulde de mange uhyggelige i Samfundet at ordne denne Sag saa snart som muligt.

Korsgaard: Jeg skal ikke følge det ærede Medlem i hans dybtgaaende Underjøgelse af dette Spørgsmaal, det er for kort og detailleret til, at jeg tror, man ved denne Behandling kan komme til Bunds